

Urban Tourism and Sustainable Urban Development: A Case Study of Alashtar City

1. Hadi Shakib^{id}: Department of Geography and Urban Planning, Mal.C., Islamic Azad University, Malayer, Iran

2. Majid Shams^{id}*: Department of Geography and Urban Planning, Mal.C., Islamic Azad University, Malayer, Iran.

3. Abbas Malekhoseini^{id}: Department of Geography and Urban Planning, Mal.C., Islamic Azad University, Malayer, Iran

*Corresponding Author's Email Address: fazelman362@yahoo.com

How to Cite: Shakib, H., Shams, M., & Malekhoseini, A. (2025). Urban Tourism and Sustainable Urban Development: A Case Study of Alashtar City. *Manifestation of Art in Architecture and Urban Engineering*, 3(2), 1-26.

Abstract:

Urban tourism is considered a highly significant factor in the development of cities due to its strong potential to attract tourists. Sustainable tourism development is a type of tourism that leads to the management of all resources in a manner that meets the needs of current tourists and host communities without compromising the ability of future generations to meet their own needs. The development of the tourism industry in Alashtar, without a proper tourism development planning framework, may result in irreparable damage and losses. In recent years, tourism in Alashtar has experienced a decline in tourist attraction. This study has been formed with the aim of examining the tourism industry's impact on sustainable urban development in the city of Alashtar. The research method is descriptive-analytical, and the data were collected through library and documentary methods, as well as by using a questionnaire. The statistical population of the research includes two groups: experts and residents of the city of Alashtar. The sample size consisted of 20 experts and 383 residents. For experts, the sampling was done using purposive judgmental sampling, and for residents, simple random sampling was applied. The results of this study indicated that the economic role component in the tourism industry had the highest impact intensity, with a value of 0.713, while the environmental role had the lowest impact, with a value of 0.221. Upon examining the forthcoming strategies, it was found that the selected strategy is one of revision or adaptation. This strategy essentially aims to minimize weaknesses and activate existing opportunities.

Keywords: Tourism, Urban Tourism, Sustainable Urban Development, Alashtar.

Received: 03 April 2025

Revised: 24 August 2025

Accepted: 02 September 2025

Published: 21 September 2025

Copyright: © 2025 by the authors. Published under the terms and conditions of Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) License.

گردشگری و توسعه پایدار شهری مطالعه موردی: شهر الشتر

۱. هادی شکیب^{ID}: گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری، واحد ملایر، دانشگاه آزاد اسلامی، ملایر، ایران

۲. مجید شمس^{ID}: گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری، واحد ملایر، دانشگاه آزاد اسلامی، ملایر، ایران. (نویسنده مسئول)

۳. عباس ملک حسینی^{ID}: گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری، واحد ملایر، دانشگاه آزاد اسلامی، ملایر، ایران

*پست الکترونیک نویسنده مسئول: fazelman362@yahoo.com

نحوه استناددهی: شکیب، هادی، شمس، مجید، و ملک حسینی، عباس. (۱۴۰۴). گردشگری و توسعه پایدار شهری مطالعه موردی: شهر الشتر. تجلی هنر در معماری و شهرسازی، ۳(۲)، ۱-۲۶.

چکیده

گردشگری شهری عاملی بسیار مهم در توسعه شهرها محسوب می‌شود، زیرا نیروی زیادی برای جذب گردشگران دارد. توسعه پایدار گردشگری نوعی از گردشگری است که به مدیریت تمامی منابع منجر می‌گردد و نیاز گردشگران فعلی و جامعه میزبان را بدون خطر انداختن نسل آینده تامین می‌کند. توسعه صنعت گردشگری الشتر بدون داشتن چارچوب برنامه ریزی صحیح توسعه گردشگری سبب آسیب و زیان‌های جبران ناپذیری خواهد شد، در سال‌های اخیر گردشگری الشتر با کاهش جذب گردشگر مواجه شده است. رساله حاضر با هدف بررسی صنعت گردشگری بر توسعه پایدار شهری شهر الشتر شکل گرفته است. روش تحقیق به صورت توصیفی - تحلیلی بوده و داده‌های تحقیق به روش کتابخانه‌ای و اسنادی و با استفاده از پرسشنامه جمع‌آوری شده است. جامعه آماری تحقیق شامل دو بخش متخصصان و ساکنین شهروند شهر الشتر می‌باشد که حجم نمونه آماری متخصصان ۲۰ نفر و ساکنین شهروند ۳۸۳ می‌باشد که برای متخصصان بصورت هدفمند قضاوتی و برای شهر وندان بصورت تصادفی ساده توزیع گردید. نتایج این تحقیق نشان داد که دارد بیشترین شدت تاثیر مربوط به مولفه نقش اقتصادی در صنعت گردشگری با مقدار ۰/۷۱۳ می‌باشد و کمترین تاثیر مربوط به نقش زیست محیطی در صنعت گردشگری با مقدار ۰/۲۲۱ می‌باشد و با بررسی راهبردهای پیش رو مشخص گردید راهبرد انتخابی همان بازنگری یا انطباقی است. این راهبرد در واقع حداقل کردن نقاط ضعف و همچنین به فعلیت در آوردن نقاط فرصت است.

کلیدواژگان: گردشگری، گردشگری شهری، توسعه پایدار شهری، الشتر

تاریخ دریافت: ۱۴ فروردین ۱۴۰۴

تاریخ بازنگری: ۲ شهریور ۱۴۰۴

تاریخ پذیرش: ۱۱ شهریور ۱۴۰۴

تاریخ انتشار: ۳۰ شهریور ۱۴۰۴

مقدمه

در دهه‌های اخیر، گردشگری به عنوان یکی از پویاترین و سریع‌ترین صنایع در حال رشد در جهان شناخته شده و به عامل مهمی در توسعه اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی شهرها بدل شده است. شهرها به عنوان قطب‌های اصلی جذب گردشگران، نقش کلیدی در شکل‌گیری تجربه‌های گردشگری ایفا می‌کنند. با این حال، توسعه بی‌رویه و ناپایدار گردشگری می‌تواند پیامدهای منفی فراوانی بر زیرساخت‌ها، محیط زیست و کیفیت زندگی شهروندان بر جای بگذارد (1). در این راستا، ضرورت دارد تا سیاست‌گذاران شهری، گردشگری را با رویکردی پایدار برنامه‌ریزی و مدیریت کنند. توسعه پایدار شهری مفهومی است که تلاش می‌کند میان نیازهای نسل کنونی و توان پاسخگویی نسل‌های آینده تعادل برقرار کند. این رویکرد شامل ابعاد مختلف زیست‌محیطی، اقتصادی و اجتماعی است و به دنبال ایجاد شهری زیست‌پذیر، تاب‌آور و مشارکت‌محور است. یکی از چالش‌های اصلی در این مسیر، همسویی صنعت گردشگری با اهداف توسعه پایدار است؛ چراکه گردشگری می‌تواند هم فرصت و هم تهدید برای پایداری شهری باشد (2).

گردشگران بر اساس نیروهای داخلی تصمیم به مسافرت می‌گیرند، اما تصمیماتشان در مورد انتخاب مقصد تحت تأثیر جاذبه‌های مقصد است. به عبارت دیگر، مقصد با جاذبه‌های خود، بازدیدکنندگان را جلب می‌کند (3). در قرن بیستم، شهرها خود را به عنوان جاذبه‌های گردشگری شناساندند. شهرهای امروز، مقصدی برای بسیاری از بازدیدکنندگان هستند و برای آنکه به مکانی با بیشترین تعداد بازدیدکننده از سراسر جهان تبدیل شوند در حال رقابت‌اند (4). برای فراهم کردن بستر مناسب برای توسعه گردشگری شهری، در مرحله اول شناسایی جاذبه‌ها و در مرحله بعد ارزیابی آن‌ها ضروری به نظر می‌رسد. ارزیابی جاذبه‌های گردشگری، در پیش‌بینی نیازها، رفع کمبودها، برنامه‌ریزی، تصمیم‌گیری و توسعه گردشگری شهری نقش مهمی دارد (5). فعالیت‌های توسعه‌ای نظیر گردشگری به عنوان مکمل این بخش می‌تواند از جنبه‌های مختلف، تضمینی در بهبود شرایط زندگی باشد. واژه گردشگری مدت زیادی نیست که در دنیا مرسوم شده، اما با توجه به این به اینکه باعث رشد اقتصادی و ایجاد تنوع فعالیتی، اشتغالزایی و افزایش درآمد برای ساکنان می‌شود، از سوی جامعه بین‌المللی در سیاست‌های توسعه محلی و منطقه‌ای برای این امر بسیار تأکید شده است (6). توسعه پایدار و بطور کلی مباحث پایداری، امروزه در زمینه‌های مختلفی وارد شده اند که یکی از این زمینه‌ها مطالعاتی، مباحث گردشگری در فضاهای مختلف جغرافیایی هستند توسعه پایدار گردشگری دربرگیرنده سه یا چهار بعد عمده اقتصادی، اجتماعی-فرهنگی و زیست محیطی است (7). در این راستا گردشگری می‌تواند با استفاده کامل از منابع گردشگری در مناطق مختلف شهری و روستایی به تنظی و بهیه سازی سازه‌های صنعتی، گسترش زنجیره صنعتی کشاورزی، توسعه خدمات گردشگری، ترویج اشتغال غیرکشاورزی، افزایش درآمد کشاورزان و ایجاد یک پایه اقتصادی بهتر برای ساخت جدید کمک کند (4).

شهر الشتر با وجود برخورداری از منابع طبیعی و تاریخی ارزشمند، در مسیر توسعه گردشگری پایدار با چالش‌های متعددی روبه‌رو است. مهم‌ترین این چالش‌ها شامل ضعف زیرساخت‌های گردشگری مانند کمبود اقامتگاه مناسب و حمل‌ونقل عمومی، نبود برنامه‌ریزی منسجم و مدیریت یکپارچه میان نهادهای مسئول، آسیب‌پذیری منابع طبیعی در برابر بهره‌برداری بی‌رویه، و مشارکت اندک جامعه محلی در فرایندهای گردشگری است. همچنین، فقدان آموزش‌های تخصصی و آگاهی عمومی در حوزه گردشگری باعث کاهش کیفیت خدمات و عدم بهره‌مندی کامل مردم منطقه از منافع اقتصادی این صنعت شده است.

با وجود اهمیت فزاینده گردشگری در توسعه پایدار شهری، تاکنون پژوهش‌های اندکی به بررسی رابطه میان گردشگری و پایداری شهری در شهرهای کوچک و کمتر توسعه‌یافته‌ای مانند الشتر پرداخته‌اند. بیشتر مطالعات موجود بر شهرهای بزرگ یا مقاصد گردشگری شناخته‌شده متمرکز بوده و کمتر به بسترهای بومی، ظرفیت‌ها، و موانع خاص مناطق کمتر شناخته‌شده توجه شده است. این خلأ پژوهشی موجب شده تا سیاست‌گذاری‌ها و برنامه‌ریزی‌های محلی در الشتر بدون پشتوانه علمی و بومی‌سازی‌شده صورت گیرد. بنابراین، نیاز به مطالعات موردی دقیق و بومی‌محور برای شناخت دقیق چالش‌ها، ظرفیت‌ها و راهکارهای متناسب با ویژگی‌های خاص این شهر احساس می‌شود. از اینرو این مطالعه می‌تواند به شناخت زمینه‌ها و عوامل و سپس برنامه‌ریزی راهبردی گردشگری پایدار شهری آن کمک نماید؛ و سعی می‌شود گامی موثر در توسعه پایدار شهرسلسله و نواحی آن داشته باشد.

روش‌شناسی پژوهش

در این بخش بر اساس دیتای بدست آمده حاصل از توزیع پرسشنامه‌ها در بین شهروندان کارشناسان مدیریت شهری شهر الشتر به تجزیه و تحلیل این دیتاها و تبدیل آن‌ها به اطلاعات و انجام معادلات ساختاری- خواهیم پرداخت. در ابتدا به بررسی ویژگی‌های توصیفی پاسخگویان و سپس به بررسی توصیفی متغیرهای تحقیق و در ادامه به انجام معادلات ساختاری با استفاده از روش PLS تحت نرم افزار Smart PLS و تحلیل آمار SPSS و با استفاده از مدل SWOT و مدل ANP که با استفاده از نرم افزار SUPER DECISION به بررسی پتانسیل‌ها و ضعف‌های گردشگری شهر الشتر خواهیم پرداخت و فرضیات این تحقیق را آزمون خواهیم کرد.

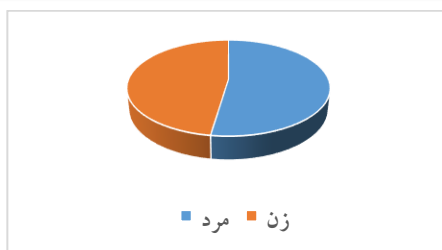
یافته‌ها

همانطور که ملاحظه می‌شود در (جدول ۱) توزیع فراوانی جنسیت پاسخگویان با ذکر درصد بیان گردیده است. طبق این آمار بیشترین مقدار (۵۲.۳۵ درصد) مربوط به جنسیت مرد که دارای فراوانی ۲۰۱ نفر و کمترین آمار (۴۷.۶۵ درصد) مربوط به جنسیت زن که دارای فراوانی ۱۸۲ نفر هستند، می‌باشد.

جدول ۱: توزیع فراوانی نمونه آماری بر اساس جنسیت پاسخگویان

جنسیت	فراوانی		درصد فراوانی تجمعی
	تعداد	درصد	
مرد	۲۰۱	۵۲.۳۵	۵۲.۳۵
زن	۱۸۲	۴۷.۶۵	۱۰۰
کل (مرد/ زن)	۳۸۳	۱۰۰	

در (شکل ۱) مربوط به (جدول ۱) آورده شده است که بصورت بصری مشخص می‌باشد تقریباً زن و مرد سهم برابری را در نمونه دارند گرچه سهم مردان اندکی (۱۸ نفر) بیشتر است.

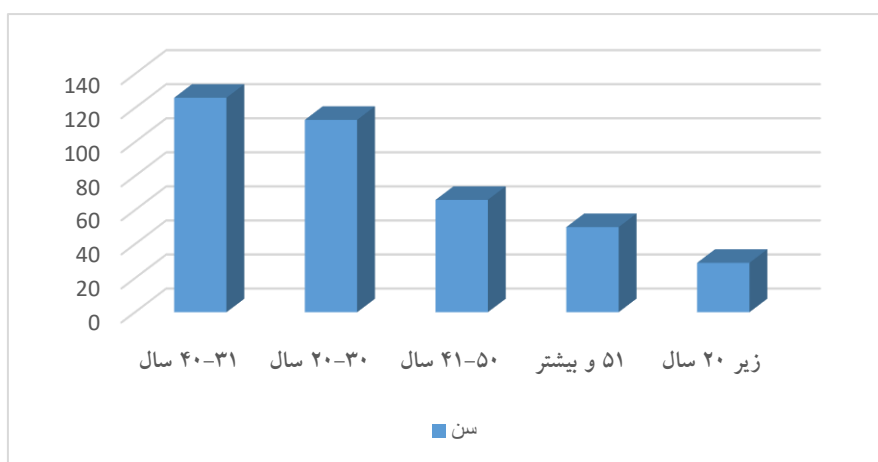
شکل ۱: توزیع فراوانی نمونه آماری بر اساس جنسیت پاسخگویان

همانطوری که در (جدول ۲) و (شکل ۲) دیده می‌شود طبقه سنی به پنج طبقه کمتر از ۲۰ سال، ۲۰ تا ۳۰ سال، ۳۱ تا ۴۰ سال، ۴۱ تا ۵۰ سال و ۵۱ سال و بیشتر تقسیم شده‌اند. در نمونه آماری بیشترین فراوانی با ۳۲٫۸ درصد در طبقه ۳۱ تا ۴۰ سال دیده می‌شود و کمترین فراوانی نیز با ۷٫۶ درصد در طبقه کمتر از ۲۰ سال قابل مشاهده می‌باشد.

جدول ۲: توزیع فراوانی نمونه آماری بر اساس طبقه سنی پاسخگویان

متغیر / طبقه	فراوانی		درصد فراوانی تجمعی
	تعداد	درصد	
زیر ۲۰ سال	۲۸	۷٫۶	۷٫۶
۲۰-۳۰ سال	۱۱۳	۲۹٫۴	۳۷
۳۱-۴۰ سال	۱۲۶	۳۲٫۸	۶۹٫۸
۴۱-۵۰ سال	۶۶	۱۷٫۲	۸۷
۵۱ و بیشتر	۵۰	۱۳	۱۰۰
کل	۳۸۳	۱۰۰	

در (شکل ۲) توزیع فراوانی و درصد نمونه آماری بر اساس طبقه سنی پاسخگویان در ۵ گروه سنی آورده شده است که طبقه ۳۱-۴۰ سال بیشترین و طبقه زیر ۲۰ سال کمترین فراوانی را در بین پاسخگویان دارند.

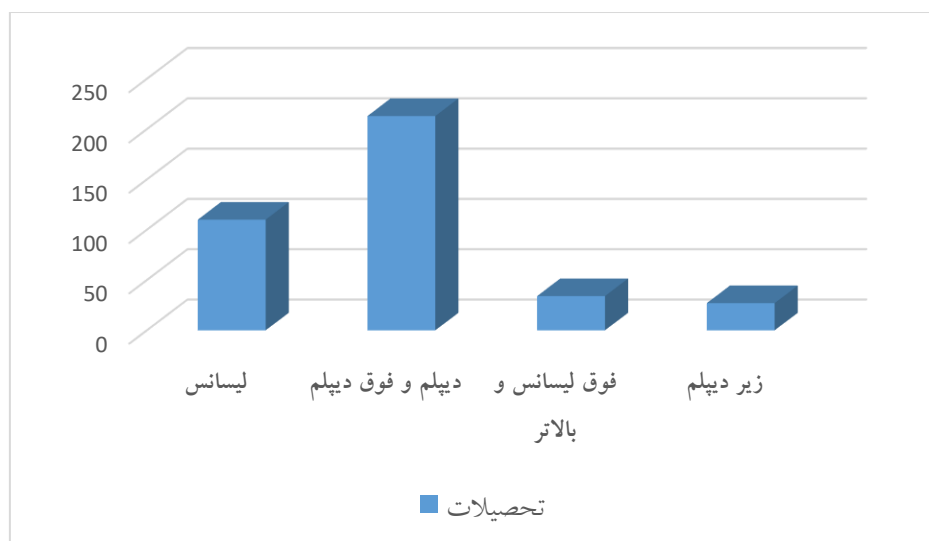
شکل ۲: توزیع فراوانی نمونه آماری بر اساس طبقه سنی پاسخگویان

همانطوری که در (جدول ۳) دیده می‌شود، سطح تحصیلات به ۴ طبقه زیر دیپلم، دیپلم و فوق دیپلم، لیسانس و فوق لیسانس و بالاتر تقسیم شده‌اند. بیشترین فراوانی از نمونه متعلق به افرادی است که سطح تحصیلات دیپلم و فوق دیپلم دارند و پس از آن متعلق به افرادی است که سطح تحصیلات لیسانس را دارا می‌باشند. کمترین فراوانی نیز متعلق به افراد با سطح تحصیلات زیر دیپلم است.

جدول ۳: توزیع فراوانی نمونه آماری بر اساس تحصیلات پاسخگویان:

تحصیلات	فراوانی		درصد فراوانی تجمعی
	تعداد	درصد	
زیر دیپلم	۲۷	۷.۰۳	۷.۰۳
دیپلم و فوق دیپلم	۲۱۲	۵۵.۴۷	۶۲.۵۰
لیسانس	۱۱۰	۲۸.۶۵	۹۱.۱۵
فوق لیسانس و بالاتر	۳۴	۸.۸۵	۱۰۰
کل	۳۸۴	۱۰۰	

در (شکل ۳) توزیع فراوانی و درصد نمونه آماری بر اساس تحصیلات پاسخگویان آورده شده است که تحصیلات پاسخگویان در چهار گروه سنجیده می‌شود و شکل نشان می‌دهد بیشترین فراوانی متعلق به پاسخگویان با مدرک دیپلم و فوق دیپلم و کمترین فراوانی مربوط به پاسخگویان با مدرک زیر دیپلم می‌باشد.

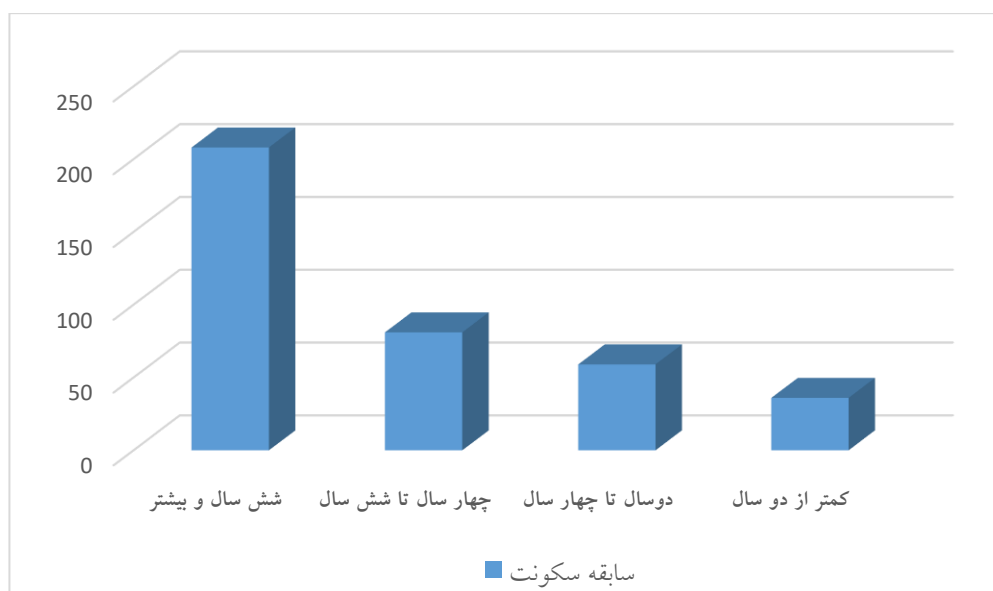
شکل ۳: توزیع فراوانی نمونه آماری بر اساس تحصیلات پاسخگویان

همانطوری که در (جدول ۴) دیده می‌شود، سابقه سکونت در الشتر به ۴ طبقه زیر دو سال، دو سال تا چهار سال، چهار سال تا شش سال، شش سال و بیشتر تقسیم شده‌اند. بیشترین فراوانی از نمونه متعلق به افرادی است که سابقه سکونت شش سال و بیشتر دارند و پس از آن متعلق به افرادی است که سابقه سکونت چهار سال تا شش سال را دارا می‌باشند. کمترین فراوانی نیز متعلق به افراد با سابقه سکونت زیر دو سال است.

جدول ۴: توزیع فراوانی نمونه آماری بر اساس سابقه سکونت در الشتر

سابقه سکونت	فراوانی		درصد فراوانی تجمعی
	تعداد	درصد	
کمتر از دو سال	۳۶	۹.۳۷	۹.۳۷
دو سال تا چهار سال	۵۹	۱۵.۳۶	۲۴.۷۳
چهار سال تا شش سال	۸۱	۲۱.۰۹	۴۵.۸۲
شش سال و بیشتر	۲۰۸	۵۴.۱۸	۱۰۰
کل	۳۸۴	۱۰۰	

در (شکل ۴) توزیع فراوانی و درصد نمونه آماری بر اساس سابقه سکونت پاسخگویان آورده شده است که سابقه سکونت پاسخگویان در چهار گروه سنجیده می‌شود و شکل نشان می‌دهد بیشترین فراوانی متعلق به پاسخگویان با سابقه سکونت ۶ سال و بیشتر و کمترین فراوانی مربوط به پاسخگویان با سابقه سکونت زیر دو سال می‌باشد.

شکل ۴: توزیع فراوانی نمونه آماری بر اساس سابقه سکونت در الشتر

در این قسمت اطلاعات کلی شاخص‌های آماری متغیرهای تحقیق که شامل شاخص‌های گرایش مرکزی و شاخص‌های گرایش پراکندگی است بررسی می‌شود. متغیرهای تحقیق شامل صنعت توسعه گردشگری بر توسعه پایدار شهری که در (صنعت توسعه گردشگری): نقش اجتماعی گردشگری (شامل ۴ گویه)، نقش اقتصادی گردشگری (۴ گویه)، نقش کالبدی گردشگری (۴ گویه)، نقش زیست محیطی گردشگری (۳ گویه) و توسعه پایدار شهری (۷ گویه) می‌باشد (جدول ۵) که شاخص‌های مرکزی و گرایش پراکندگی این متغیرها در جدول زیر ارائه شده است.

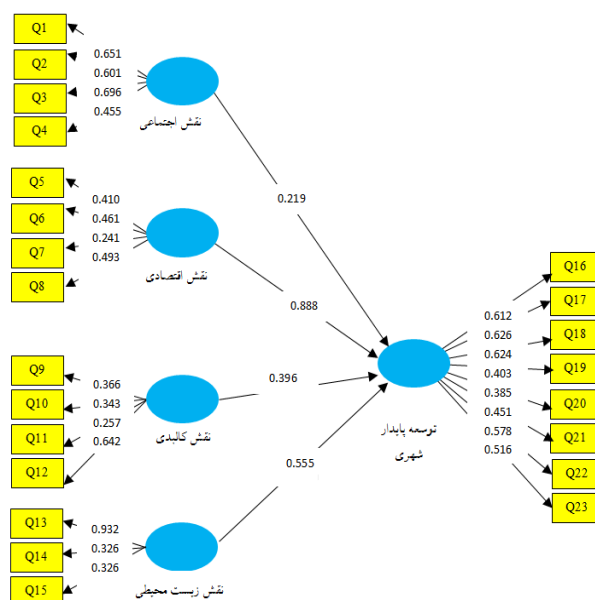
جدول ۵: آمار توصیفی مرتبط با متغیرهای تحقیق

شاخص‌های گرایش مرکزی		شاخص‌های گرایش پراکندگی			متغیر
میانگین	میانگین	اریبی	کشیدگی	واریانس	
					انحراف معیار

نقش اجتماعی	۳	۳.۰۸	۰.۳۰۸	-۰.۵۰۲	۰.۴۹۶	۰.۷۰۴
نقش اقتصادی	۲.۷۹	۲.۸۴	۰.۰۶۲	-۰.۶۲۳	۰.۰۹۴	۰.۳۰۷
نقش کالبدی	۳.۱۱	۳.۱۷	۰.۳۵۱	-۰.۱۸۰	۰.۱۴۵	۰.۳۸۱
نقش زیست محیطی	۳.۲۴	۲.۱۹	۰.۳۱۰	-۰.۱۱۱	۰.۲۴۰	۰.۳۰۵
توسعه پایدار شهری	۳.۲۳	۳.۳۵	-۰.۱۴۸	۱.۰۳۳	۰.۲۶۱	۰.۵۱۱

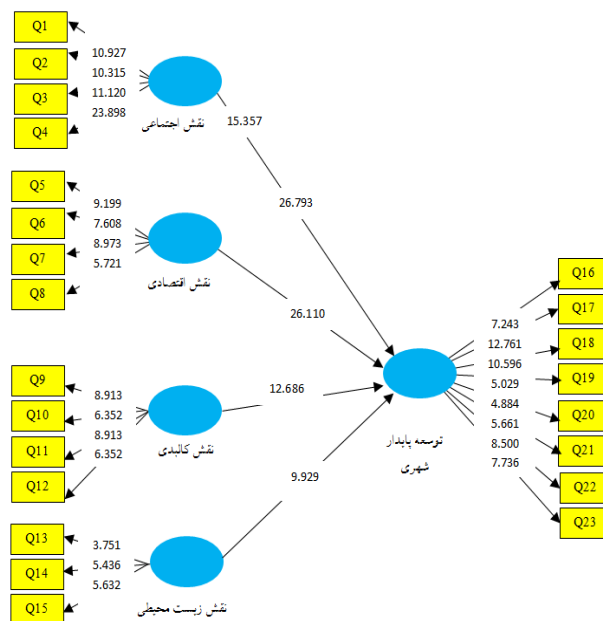
در مدل کلی تحقیق ما شاهد متغیرها با همراه گویه‌های مرتبط با آن‌ها هستیم که آن‌ها را مدل اندازه‌گیری می‌نامیم. در برازش مدل‌های اندازه‌گیری به معیار پایایی و روایی همگرا می‌پردازد. در ادامه بررسی پایایی شاخص و همچنین روایی همگرا مدل اندازه‌گیری انجام می‌شود.

بارهای عاملی از طریق محاسبه مقدار همبستگی شاخص‌های سازه با آن سازه محاسبه می‌شوند که اگر این مقدار برابر یا بیشتر از ۰.۴ باشد مؤید این مطلب است که واریانس بین سازه و شاخص‌های آن از واریانس خطای اندازه‌گیری آن سازه بیشتر بوده و پایایی در مورد آن مدل اندازه‌گیری قابل قبول است.

شکل ۵: سنجش بارهای عاملی گویه‌ها

پس از مشخص شدن بارهای عاملی هر گویه برای تشخیص اینکه این بارهای عاملی بدست آمده معنادار هستند یا نه به آماره t بدست آمده در (شکل ۵) نگاه می‌کنیم که اگر این آماره از ۱.۹۶ بالاتر باشد نشان از معناداری بارهای عاملی بدست آمده در سطح اطمینان ۹۵ درصد دارد. همانگونه که در (شکل ۶) مشخص می‌باشد تمام بارهای عاملی بدست آمده معنادار می‌باشند.

شکل ۶: معناداری بارهای عاملی گویه‌ها

برای آزمون قابلیت اعتماد یا پایایی پرسشنامه (طیف لیکرت ۵ تایی) به کار می‌رود. آلفای کرونباخ در هر یک از متغیرهای پرسشنامه بالاتر از ۰/۷ باشد تا پایایی مورد تأیید نرم افزار قرار گیرد با توجه به (جدول ۶) تمامی متغیرها از آلفای قابل قبولی برخوردار می‌باشند که بیانگر پایایی پرسشنامه مورد استفاده می‌باشد.

جدول ۶: خروجی نرم افزار در تحلیل آلفای کرونباخ مدل مفهومی

معیارها	آلفای کرونباخ	میزان مطلوب	وضعیت
رد	تایید		
نقش اجتماعی	۰/۸۶۰۱	$0.7 \geq \alpha$	---
نقش اقتصادی	۰/۷۸۳۲	$0.7 \geq \alpha$	---
نقش کلیدی	۰/۸۹۳۶	$0.7 \geq \alpha$	---
نقش زیست محیطی	۰/۸۲۱۸	$0.7 \geq \alpha$	---
توسعه پایدار شهری	۰/۸۵۰۲	$0.7 \geq \alpha$	---

گام بعدی در بررسی برازش مدل‌های اندازه گیری، روایی همگراست که به بررسی میزان همبستگی هر سازه با گویه‌های خود می‌پردازد. روایی همگرا با محاسبه واریانس میانگین گویه‌ها که ناشی از سازه مرتبط است محاسبه می‌شود. شاخص AVE در ارزیابی روایی همگرا، مقدار بیش از ۰/۵ مطلوب است چون در این صورت به‌طور میانگین بیشتر واریانس گویه‌ها ناشی از سازه مکنون مرتبط است که به معنای روایی همگراست. در صورتی که بار عاملی کمتر از مقدار مشخص شده باشد، روایی همگرا مناسب مدل را زیر سؤال می‌برد که در صورتی این موضوع به وجود آید باید سؤالاتی که دارای بار عاملی کمتر می‌باشند، حذف شود. البته در مطالعات دیگر مقدار ۰/۴ به بالا را برای روایی همگرا کافی دانسته‌اند. مودار زیر پس از تحلیل اولیه نرم افزار توسط پی ال اس الگوریتم شاخص

همگرایی تمامی گویهها را نشان می دهد که همان طور که در (جدول ۷) مشاهده می شود تمامی متغیرها بار عاملی بالاتر از ۰.۵ را دارا می باشند. که بیانگر همگرایی مناسب مدل جهت تحلیل های بعدی می باشد و در جدول نتایج حاصل از تحلیل روایی همگرا مدل مفهومی آورده شده است.

جدول ۷: تحلیل روایی همگرا مدل مفهومی

مؤلفه ها	AVE	میزان مطلوب	وضعیت
رد	تایید		
نقش اجتماعی	۰.۸۸۲۴	$AVE \geq 0.5$	---
نقش اقتصادی	۰.۸۵۵۶	$AVE \geq 0.5$	---
نقش کالبدی	۰.۷۹۴۰	$AVE \geq 0.5$	---
نقش زیست محیطی	۰.۸۴۱۲	$AVE \geq 0.5$	---
توسعه پایدار شهری	۰.۷۳۱۰	$AVE \geq 0.5$	---

پس از بررسی برازش مدل های اندازه گیری مرحله بعدی برازش مدل ساختاری پژوهش می باشد.

در برازش مدل ساختاری پژوهش از چندین معیار استفاده می شود که اولین و اساسی ترین معیار، ضرایب معناداری Z یا همان مقادیر t-values است. در تحلیل به دست آمده توسط نرم افزار ضرایب معناداری مربوط به گویه های این مطالعه از ۱/۹۶ بیشتر می باشد.

از معیارهای بررسی برازش مدل ساختاری در این پژوهش ضرایب R^2 مربوط به متغیرهای پنهان درونزای (وابسته) مدل است. که نشان از تأثیر یک متغیر برون زا بر یک متغیر درون زا را دارد و سه مقدار به عنوان مقادیر قوی (۰.۶۷)، متوسط (۰.۳۳) و ضعیف (۰.۱۹) برای این معیار در نظر گرفته شده است. (جدول ۸) خروجی نرم افزار را در رابطه با تحلیل معیار مورد نظر را نشان می دهد که با توجه به آن تمامی متغیرهای مدل از برازش بسیار مناسبی جهت تجزیه و تحلیل برخوردار هستند و در جدول زیر خروجی تحلیل معیار R Squares ارائه می گردد.

جدول ۸: خروجی تحلیل معیار R Squares در نرم افزار

R Square	متغیر درونزا
۰.۶۹۹	توسعه پایدار شهری

این معیار شدت رابطه ی میان سازه های مدل را تعیین می کند و نشان دهنده سه حالت تأثیر کوچک (۰/۰۲)، متوسط (۰/۱۵) و بزرگ (۰/۳۵) یک سازه بر سازه های دیگر است. با توجه به جدول ۴-۱۵ مقادیر کسب شده در این معیار، بیشترین شدت تأثیر مربوط به مؤلفه نقش اقتصادی در صنعت گردشگری با مقدار ۰/۷۱۳ می باشد و کمترین تأثیر مربوط به نقش زیست محیطی در صنعت گردشگری با مقدار ۰/۲۲۱ می باشد و در جدول زیر مقادیر به دست آمده در معیار f^2 ارائه می گردد.

جدول ۹: مقادیر به دست آمده در معیار f^2

توسعه پایدار شهری	نقش زیست محیطی	نقش کالبدی	نقش اقتصادی	نقش اجتماعی	مؤلفه ها
-------------------	----------------	------------	-------------	-------------	----------

نقش اجتماعی	----	----	----	----	۰/۵۴۲
نقش اقتصادی	----	----	----	----	۰/۷۱۳
نقش کالبدی	----	----	----	----	۰/۴۱۰
نقش زیست محیطی	----	----	----	----	۰/۲۲۱
توسعه پایدار شهری	۰/۵۴۲	۰/۷۱۳	۰/۴۱۰	۰/۲۲۱	----

قدرت پیش بینی مدل با این معیار مشخص می سازد و مقدار Q_2 در مورد یک سازه درون زا می تواند نشان از قدرت پیش بینی ضعیف (۰/۰۲)، متوسط (۰/۱۵) و قوی (۰/۳۵) سازه ها یا سازه های برونزای مربوط به آن باشد. با توجه به (جدول ۱۰)، مقادیر کسب شده توسط تحلیل نرم افزار، نشان دهنده قدرت پیش بینی قوی مدل در خصوص این سازه را دارد و برازش مناسب مدل ساختاری پژوهش را بار دیگر تأیید می سازد و در جدول زیر مقادیر به دست آمده در معیار Q_2 ارائه می گردد:

جدول ۱۰: مقادیر به دست آمده در معیار Q_2

متغیر مدل	معیار Q_2
توسعه پایدار شهری	۰/۳۵۶

مدل کلی شامل هر دو بخش مدل اندازه گیری و ساختاری می شود و با تأیید برازش آن، بررسی برازش در یک مدل کامل می شود. برای بررسی برازش مدل کلی تنها یک معیار به نام GOF استفاده می شود. برای شاخص GOF مقادیر قوی (۰/۳۶)، متوسط (۰/۲) و ضعیف (۰/۰۱) معرفی شده است. (جدول ۱۱) بیانگر مقادیر اشتراکی متغیرهای مورد محاسبه در نرم افزار می باشد که جهت محاسبه برازش مدل کلی مورد نیاز می باشند و در جدول زیر اشتراکات هر متغیر در مدل ارائه می گردد.

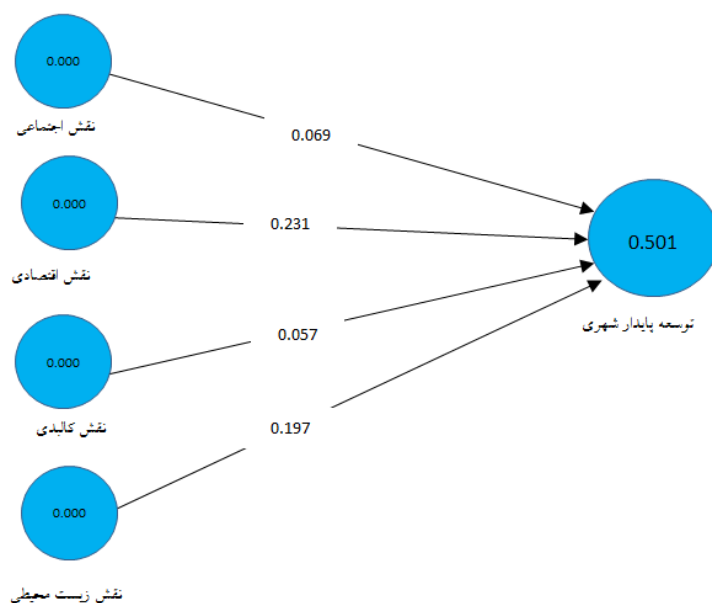
جدول ۱۱: اشتراکات هر متغیر در مدل

متغیر مدل	معیار اشتراکات
نقش اجتماعی	۰/۳۷۸
نقش اقتصادی	۰/۳۹۴
نقش کالبدی	۰/۳۴۰
نقش زیست محیطی	۰/۴۰۲
توسعه پایدار شهری	۰/۳۱۲

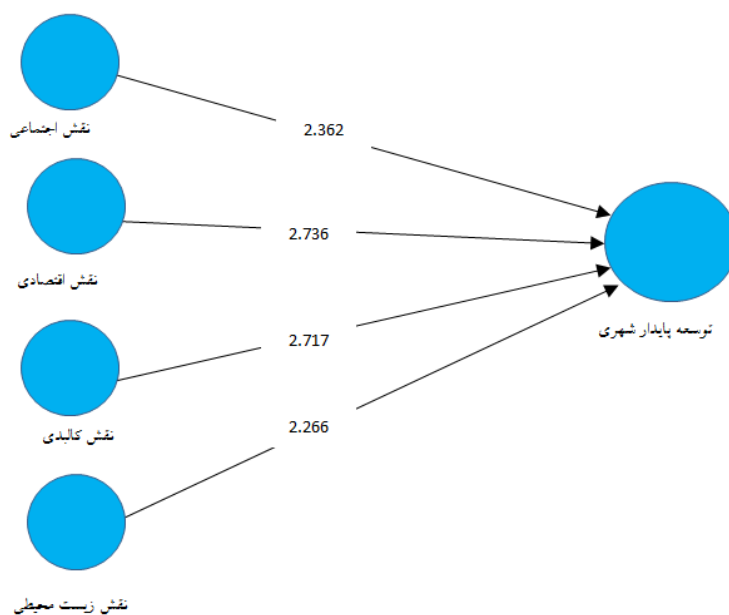
$$GoF = \sqrt{Communalities * R^2} = ۰/۳۸۶$$

مقدار به دست آمده ۰/۳۸۶ برای شاخص GOF، برازش بسیار مناسب مدل کلی را تأیید می کند.

بر اساس مراحل انجام شده در نرم افزار و مولفه های موجود، نهایتاً زمانی مولفه ها مورد تأیید قرار خواهند گرفت که ضرایب معنا داری آن، معنی دار و ضریب مسیر مربوط به هر مولفه مثبت باشد. در صورتی که عدد معنی داری بیشتر از $1/96$ باشد، مولفه پژوهش در سطح اطمینان $0/95$ مورد تأیید قرار خواهد گرفت. در (شکل ۷) ضریب مسیر مربوط به متغیرهای برونزا و درونزای مدل آورده شده است.

شکل ۷: ضریب مسیر متغیرهای برونزای و درونزای مدل

شکل ۸: آماره معناداری متغیرهای برونزای و درونزای مدل

در (جدول ۱۲) ضریب مسیر و آماره معناداری متغیرهای درونزا و برونزای مدل آورده شده است که نتایج نشان می‌دهد بالاترین ضریب مسیر متعلق به متغیر نقش اقتصادی با متغیر درونزای توسعه پایدار شهری با میزان ۰.۲۳۱ می‌باشد. تمام ضرایب مسیر مشخص شده بر اساس سطح اطمینان تحقیق معنادار تشخیص داده می‌شوند.

جدول ۱۲: ضریب مسیر و آماره معناداری متغیرهای مدل

متغیر	ضریب مسیر	آماره معنی دار	نتیجه
برونزا	درونزا	تایید	رد
نقش اجتماعی	توسعه پایدار شهری	۰.۰۶۹	۲.۳۶۲
نقش اقتصادی	توسعه پایدار شهری	۰.۰۲۳۱	۲.۷۳۶
نقش کالبدی	توسعه پایدار شهری	۰.۰۵۷	۲.۷۱۷
نقش زیست محیطی	توسعه پایدار شهری	۰.۰۱۹۷	۲.۲۶۶

اس دبل یو آتی در انگلیسی حروف اول کلمات قوت^۱ ضعف^۲، فرصت^۳، و تهدید^۴ است. هر مدلی نقاط قوت و وضعی دارد که می‌توان ضعف‌های هر مدل را با تعدیل کردن آن حداقل کرد. در این پژوهش برای کاهش ضعف‌های مدل اس دبل یو آتی (SWOT) از تلفیق آن با ANP استفاده شده است. وزن‌های نسبی هر یک از عوامل نقاط ضعف، قوت، فرصت و تهدید را در چارچوب مدل ANP و با استفاده از مقایسات زوجی به انجام می‌رسانیم. اس دبل یو آتی دارای گام‌های متعددی می‌باشد که در زیر به آن پرداخته می‌شود.

هدف این مرحله، شناسایی و ارزیابی نقاط ضعف و قوت توسعه و رونق گردشگری در پشبرد ساختار توسعه شهر الشتر است، به عبارت دیگر شناسایی جنبه‌هایی که در دستیابی به اهداف برنامه ریزی، زمینه‌های مساعد یا باز دارنده دارد. در این مرحله با استفاده از منابع متعدد مانند بررسی‌های میدانی، منابع اسنادی و کتابخانه‌ای و نیز اخذ نظرات کارشناسان مرتبط، فهرستی از عوامل داخلی مؤثر را جمع‌آوری نموده ایم که به شرح (جدول ۱۳) است.

جدول ۱۳: عوامل داخلی؛ نقاط قوت و ضعف (توسعه و رونق گردشگری در پشبرد توسعه شهر الشتر)

نقاط قوت (S)	نقاط ضعف (W)
S ₁ داشتن شرایط آب و هوایی مطلوب	W ₁ نداشتن مراکز اقامتی و هتل برای گردشگری
S ₂ جایگاه شهر به عنوان جاذب گردشگری	W ₂ عدم سرویس بهداشتی عمومی در سطح الشتر
S ₃ عناصر طبیعی شکل دهنده به سازمان فضایی	W ₃ ضعف در شبکه حمل و نقل گردشگری
S ₄ نداشتن بافت فرسوده و مستهلک	W ₄ عدم وجود فضای پارکینگ مناسبی برای پارک ماشین
S ₅ وجود مکانهای دارای پتانسیل گردشگری	W ₅ ضعف در رسانه‌ها و تبلیغات برای جذب توریست
S ₆ وجود محیطی آرام و دور از هیاهوی شهرهای بزرگ	W ₆ عدم تسهیلات بهداشتی، درمانی، خدماتی مناسب برای گردشگران

¹ Strength

² Weakness

³ Opportunity

⁴ Threat

هدف این مرحله، سنجش محیط خارجی جهت شناسایی فرصت‌ها و تهدیدهایی است که گردشگری در پشیرد شهر الشتر با آن‌ها مواجه هست. براساس بررسی پیشینه مطالعات انجام شده و بررسی عوامل بیرونی اثرگذار، مجموعه فرصت‌ها و تهدیدهای موجود و مؤثر مورد توجه و بررسی قرار گرفته است که به شرح (جدول ۱۴) است.

جدول ۱۴: عوامل بیرونی؛ فرصت و تهدیدها (توسعه و رونق گردشگری در پشیرد توسعه شهر الشتر)

فرصت (O)	تهدید (T)
O ₁ توسعه و اشاعه فرهنگ با مشارکت همه جانبه مدیریت شهری و ساکنین	T ₁ ضعف در صنعت گردشگری می‌تواند در شهر به اقتصاد شهر آسیب وارد می‌کند
O ₂ گسترش زیرساخت‌های جدید به ویژه در بخش گردشگری	T ₂ صنعت در مدیریت شهری در زمینه گردشگری باعث می‌شود که این صنعت توسعه نیابد
O ₃ بکارگیری نیروهای توانمند و ماهر در زمینه گردشگری می‌توان این صنعت را در شهر توسعه داد	T ₃ از بین رفتن مورفولوژی ارگانیک قسمت‌هایی از شهردرپی توسعه شدید
O ₄ معماری، صنایع دستی، جاذبه‌ها و استعدادهای این دیار همه و همه فرصت‌های بی شماری را برای توسعه استان لرستان (الشتر) می‌باشد	T ₄ ضعف در رسانه‌ها و تبلیغات برای جذب توریست موجب ناشناخته ماندن این شهر زیبای می‌شود
O ₅ اشتغال زایی و ایجاد درآمد برای شهر	T ₅ افزایش نرخ بیکاری در شهر و مهاجرت جوانان به سایر شهرهای بزرگ
O ₆ قابلیت تبدیل شدن به مرکز طبیعت گردی در استان و کشور	T ₆ پرهزینه بودن توسعه زیرساخت‌ها در شهر

برای کمی سازی مدل از دو روش وزن دهی مطلق و وزن دهی نسبی استفاده شده است که در وزن دهی مطلق از طیف لیکرت و در وزن دهی نسبی از ANP استفاده می‌گردد.

در این گام نیز با استفاده از طیف لیکرت کارشناسان اهمیت هر یک از عوامل را مشخص می‌کنند. در این گام وزن مطلق هر یک از عوامل داخلی و خارجی بر اساس اهمیت هر یک بدون توجه به سایر موارد گروه خود توسط کارشناسان برآورد گردید. ارزش و اهمیت هر یک از موارد طبق الگوی زیر از بیشترین مقدار (۵) تا کمترین مقدار (۱) ارزش گذاری شد (جدول ۱۵).

جدول ۱۵: ارزش مطلق عوامل در تحلیل SWOT

تعیین ارزش مطلق عوامل					
ارزش کلامی	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم
ارزش عددی	۵	۴	۳	۲	۱

در (جدول ۱۶) نتایج وزن دهی مطلق عوامل داخلی و بیرونی بر اساس نظر کارشناسان و بصورت میانگین نظرات آورده شده است.

جدول ۱۶: وزن‌های مطلق عوامل داخلی و بیرونی

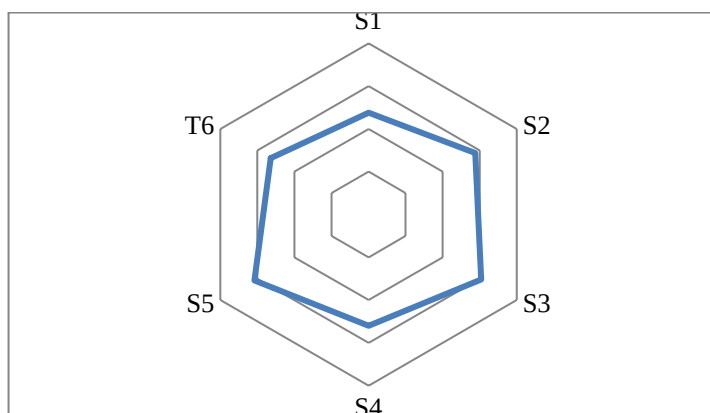
وزن‌های مطلق عوامل داخلی و بیرونی						
Factor	S_1	S_2	S_3	S_4	S_5	S_6
Weight	۳.۰۶	۳.۵۸	۳.۷۰	۳.۲۴	۳.۸۱	۳.۴۳
Factor	O_1	O_2	O_3	O_4	O_5	O_6
Weight	۳.۸۸	۳.۲۲	۳.۶۰	۴.۰۳	۳.۱۸	۳.۱۰
Factor	T_1	T_2	T_3	T_4	T_5	T_6
Weight	۳.۰۸	۳.۱۲	۳.۳۳	۳.۴۶	۳.۲۸	۳.۶۵
Factor	W_1	W_2	W_3	W_4	W_5	W_6
Weight	۴.۷۱	۳.۱۶	۳.۴۴	۳.۶۷	۴.۳۱	۴.۱۰

در این گام با استفاده از نظر کارشناسان که در زمینه مورد مطالعه صاحب نظر هستند و آشنا به شهر الشتر و گردشگری این شهر می‌باشند خواسته شد در قالب تکنیک ANP و تحت نرم افزار سوپر دسیژن مقایسات زوجی مربوط به نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدید را انجام دهند که نتایج حاصل به شرح زیر است.

جدول ۱۷: وزن‌های نسبی نقاط قوت

نقاط قوت	S_1	S_2	S_3	S_4	S_5	S_6
وزن نسبی	۰.۱۱۹	۰.۱۴۴	۰.۱۵۲	۰.۱۳۰	۰.۱۵۴	۰.۱۳۲
Inconsistency						۰.۰۰۱۴

همانطور که در (جدول ۱۷) نشان داده شده است، براساس اوزان نسبی بدست آمده از مقایسات زوجی S_5 با وزن ۰.۱۵۴ بیشترین وزن را به خود اختصاص داده است و S_1 کمترین وزن را کسب نموده است. که با توجه به نرخ ناسازگاری بدست آمده که کمتر از ۰/۱ می‌باشد این اوزان قابل قبول می‌باشد.

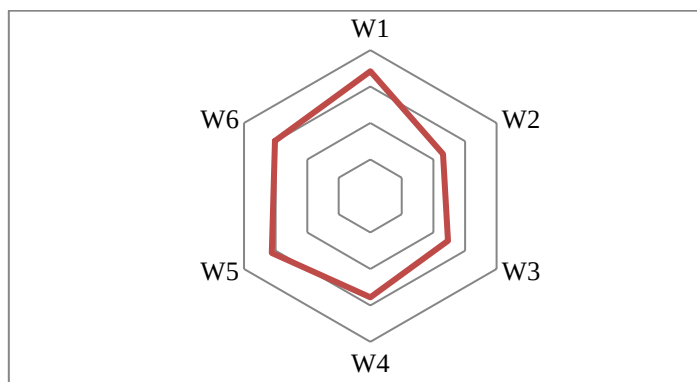
شکل ۹: وزن‌های نسبی نقاط قوت

برای بدست آمدن وزن‌های نسبی نقاط ضعف نیز از تکنیک ANP استفاده گردید که نتایج به شرح جدول زیر است. در (جدول ۱۸) نرخ ناسازگاری نیز آورده شده است.

جدول ۱۸: وزن نسبی نقاط ضعف

ضعف‌ها	W_1	W_2	W_3	W_4	W_5	W_6
وزن نسبی	۰.۱۷۱	۰.۱۱۵	۰.۱۲۳	۰.۱۳۹	۰.۱۵۶	۰.۱۵۱
Inconsistency						۰.۰۰۳۱۱

همانطور که در (جدول ۱۸) نشان داده شده است، براساس اوزان نسبی بدست آمده از مقایسات زوجی W_1 با وزن ۰.۱۷۱ بیشترین وزن را به خود اختصاص داده است و W_2 کمترین وزن را کسب نموده است که با توجه به نرخ ناسازگاری بدست آمده که کمتر از ۰/۱ می‌باشد این اوزان قابل قبول می‌باشد. در شکل زیر نتایج وزن‌های نسبی نقاط ضعف آورده شده است.

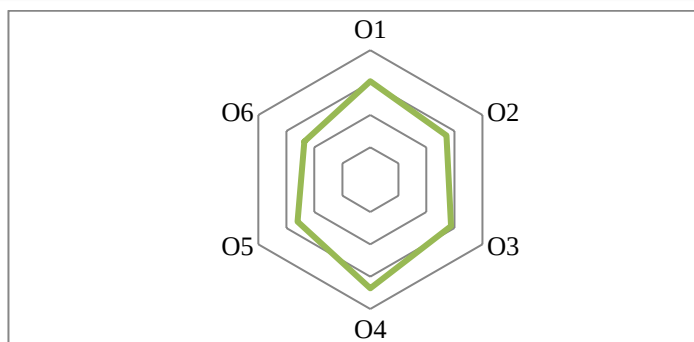
شکل ۱۰: شکل وزن نسبی نقاط ضعف

برای بدست آمدن وزن‌های نسبی فرصت‌ها نیز از تکنیک ANP استفاده گردید که نتایج به شرح جدول زیر است. در (جدول ۱۹) نرخ ناسازگاری نیز آورده شده است.

جدول ۱۹: وزن نسبی فرصت‌ها

فرصت‌ها	O_1	O_2	O_3	O_4	O_5	O_6
وزن نسبی	۰.۱۵۲	۰.۱۳۶	۰.۱۴۴	۰.۱۶۸	۰.۱۳۰	۰.۱۱۸
Inconsistency						۰.۰۰۰۱۵

طبق (جدول ۱۹) که براساس اوزان نسبی بدست آمده از مقایسات زوجی O_4 با ۰.۱۶۸ درصد بیشترین وزن را به خود اختصاص داده است و O_6 با وزن ۰.۱۱۸ کمترین وزن را کسب نموده است که با توجه به نرخ ناسازگاری بدست آمده که کمتر از ۰/۱ می‌باشد این اوزان قابل قبول می‌باشد.

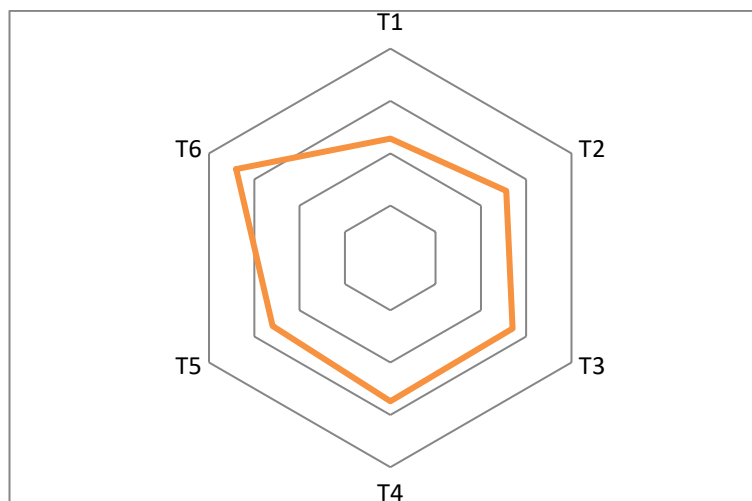
شکل ۱۱: وزن نسبی فرصت ها

برای بدست آمدن وزنهای نسبی تهدیدها نیز از تکنیک ANP استفاده گردید که نتایج به شرح جدول زیر است. در جدول ۴-۳۰ نرخ ناسازگاری نیز آورده شده است.

جدول ۲۰: وزنهای نسبی تهدیدها

تهدیدها	T_1	T_2	T_3	T_4	T_5	T_6
وزن نسبی	۰.۱۱۴	۰.۱۲۸	۰.۱۳۵	۰.۱۳۷	۰.۱۳۰	۰.۱۷۰
Inconsistency						۰.۰۰۱۰۱

همانطور که در (جدول ۲۰) نشان داده شده است، براساس اوزان نسبی بدست آمده از مقایسات زوجی T_6 با وزن ۰.۱۸۹ بیشترین وزن را به خود اختصاص داده است و T_1 کمترین امتیاز را کسب نموده است که با توجه به نرخ ناسازگاری بدست آمده که کمتر از ۰/۱ می باشد این اوزان قابل قبول می باشد.

شکل ۱۲: شکل وزنهای نسبی تهدیدها

در (جدول ۲۱) وزنهای نسبی، مطلق و در نهایت وزن نهایی نقاط قوت آورده شده است که به شرح زیر است.

جدول ۲۱: ماتریس ارزیابی عوامل داخلی (نقاط قوت)

عوامل استراتژیک داخلی	وزن نسبی	وزن مطلق	وزن نهایی
S_1 داشتن شرایط آب و هوایی مطلوب	۰.۱۱۹	۳.۰۶	۰.۳۶۴
S_2 جایگاه شهر به عنوان جاذب گردشگری	۰.۱۴۴	۳.۵۸	۰.۵۱۵
S_3 عناصر طبیعی شکل دهنده به سازمان فضایی	۰.۱۵۲	۳.۷۰	۰.۵۶۲
S_4 نداشتن بافت فرسوده و مستهلک	۰.۱۳۰	۳.۲۴	۰.۴۲۱
S_5 وجود مکانهای دارای پتانسیل گردشگری	۰.۱۵۴	۳.۸۱	۰.۵۸۶
S_6 وجود محیطی آرام و دور از هیاهوی شهرهای بزرگ	۰.۱۳۲	۳.۴۳	۰.۴۵۲

در (جدول ۲۲) وزن‌های نسبی، مطلق و در نهایت وزن نهایی نقاط ضعف آورده شده است که به شرح زیر است.

جدول ۲۲: ماتریس ارزیابی عوامل داخلی (نقاط ضعف)

عوامل استراتژیک داخلی	وزن نسبی	وزن مطلق	وزن نهایی
W_1 نداشتن مراکز اقامتی و هتل برای گردشگری	۰.۱۷۱	۴.۷۱	۰.۸۰۵
W_2 عدم سرویس بهداشتی عمومی در سطح الشتر	۰.۱۱۵	۳.۱۶	۰.۳۶۳
W_3 ضعف در شبکه حمل و نقل گردشگری	۰.۱۲۳	۳.۴۴	۰.۴۲۳
W_4 عدم وجود فضای پارکینگ مناسبی برای پارک ماشین	۰.۱۳۹	۳.۶۷	۰.۵۱۰
W_5 ضعف در رسانه‌ها و تبلیغات برای جذب توریست	۰.۱۵۶	۴.۳۱	۰.۶۷۲
W_6 عدم تسهیلات بهداشتی، درمانی، خدماتی مناسب برای گردشگران	۰.۱۵۱	۴.۱۰	۰.۶۱۹

در (جدول ۲۳) وزن‌های نسبی، مطلق و در نهایت وزن نهایی فرصت‌ها آورده شده است که به شرح زیر است.

جدول ۲۳: ماتریس ارزیابی عوامل خارجی (فرصت)

عوامل استراتژیک خارجی	وزن نسبی	وزن مطلق	وزن نهایی
O_1 توسعه و اشاعه فرهنگ با مشارکت همه جانبه مدیریت شهری و ساکنین	۰.۱۵۲	۳.۸۸	۰.۵۸۹
O_2 گسترش زیرساخت‌های جدید به ویژه در بخش گردشگری	۰.۱۳۶	۳.۲۲	۰.۴۳۷
O_3 بکارگیری نیروهای توانمند و ماهر در زمینه گردشگری می‌توان این صنعت را در شهر توسعه داد	۰.۱۴۴	۳.۶۰	۰.۵۱۸
O_4 معماری، صنایع دستی، جاذبه‌ها و استعدادهای این دیار همه و همه فرصت‌های بی شماری را برای توسعه استان لرستان (الشتر) می‌باشد	۰.۱۶۸	۴.۰۳	۰.۶۷۷
O_5 اشتغال زایی و ایجاد درآمد برای شهر	۰.۱۳۰	۳.۱۸	۰.۴۱۳
O_6 قابلیت تبدیل شدن به مرکز طبیعت گردی در استان و کشور	۰.۱۱۸	۳.۱۰	۰.۳۶۵

در (جدول ۲۴) وزن‌های نسبی، مطلق و در نهایت وزن نهایی تهدیدها آورده شده است که به شرح زیر است.

جدول ۲۴: ماتریس ارزیابی عوامل خارجی (تهدید)

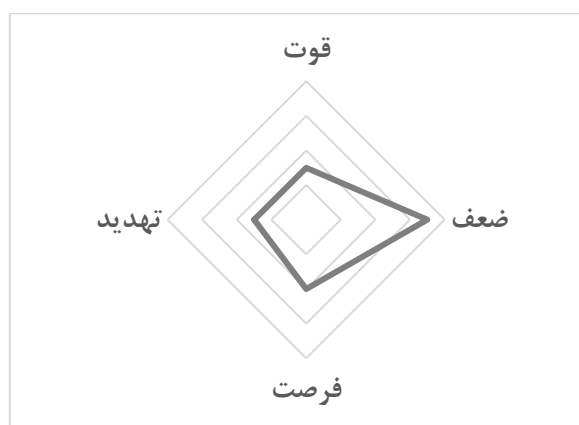
عوامل استراتژیک خارجی	وزن نسبی	وزن مطلق	وزن نهایی
T ₁ ضعف در صنعت گردشگری می‌تواند در شهر به اقتصاد شهر آسیب وارد می‌کند	۰.۱۱۴	۳.۰۸	۰.۳۵۱
T ₂ صنعت در مدیریت شهری در زمینه گردشگری باعث می‌شود که این صنعت توسعه نیابد	۰.۱۲۸	۳.۱۲	۰.۳۹۹
T ₃ از بین رفتن مورفولوژی ارگانیک قسمت‌هایی از شهرداری توسعه شدید	۰.۱۳۵	۳.۳۳	۰.۴۵۰
T ₄ ضعف در رسانه‌ها و تبلیغات برای جذب توریست موجب ناشناخته ماندن این شهر زیبایی شود	۰.۱۳۷	۳.۴۶	۰.۴۷۴
T ₅ افزایش نرخ بیکاری در شهر و مهاجرت جوانان به سایر شهرهای بزرگ	۰.۱۳۰	۳.۲۸	۰.۴۲۶
T ₆ پرهزینه بودن توسعه زیرساخت‌ها در شهر	۰.۱۷۰	۳.۶۵	۰.۶۲۱

با توجه به وزن‌های نهایی بدست آمده می‌توان استراتژی‌های پیش روی توسعه گردشگری شهر الشتر که چهار استراتژی SO,ST,WO,WT می‌باشند را ارزیابی کرد و استراتژی مناسب را انتخاب کرد. با توجه به وزن‌های نهایی به دست آمده در یکی از ربع‌های شکل دارای مقدار و امتیاز بیشتری خواهیم بود که آن ربع نشان دهنده استراتژی پیش روی توسعه گردشگری شهر الشتر می‌باشد که با انتخاب این استراتژی وضعیت گردشگری شهر الشتر مناسب‌تر خواهد شد. وزن‌های نهایی عوامل داخلی و بیرونی با درصد وزنی آن‌ها و همچنین وزن‌های نهایی عوامل مرکب با درصد وزنی آن‌ها به شرح (جدول ۲۵) می‌باشد.

جدول ۲۵: ضریب وزنی و درصد اثر گذاری عوامل درونی و بیرونی

عوامل بیرونی		عوامل درونی	
T	O	W	S
۳.۴۸	۳.۶۲	۳.۹۵	۳.۵۷
۲۳.۸۱	۲۴.۷۴	۲۷.۰۲	۲۴.۴۳
مجموع ضرایب عوامل مرکب			
WO	WT	ST	SO
۷.۵۷	۷.۴۳	۷.۰۵	۷.۱۹
۲۵.۸۹	۲۵.۴۱	۲۴.۱۱	۲۴.۵۹

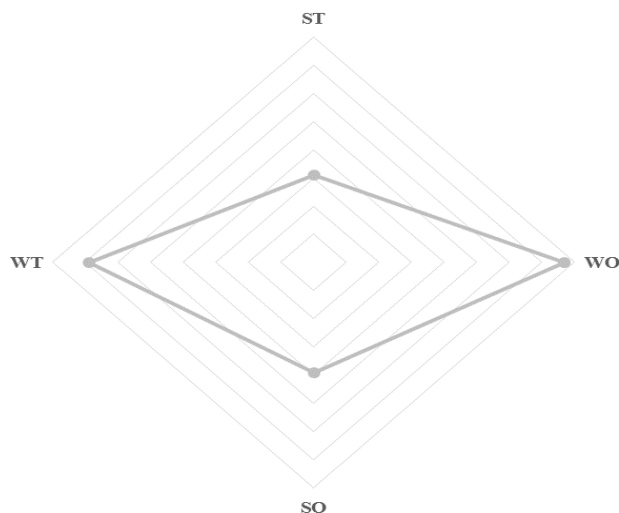
شکل به دست آمده (شکل ۱۳) از وزن‌هایی نهایی عوامل درونی و بیرونی نشان از امتیاز بیشتر در ربع ضعف-فرصت دارد.

شکل ۱۳: ارزیابی عوامل داخلی و خارجی SWOT

شکل بدست آمده (شکل ۶) از وزن‌های نهایی عوامل مرکب نیز نشان از امتیاز بیشتر استراتژی WO دارد. بنابراین استراتژی پیشنهادی حاصل از تکنیک سوات

را هبرد WO می‌باشد.

شکل ۱۴: ارزیابی عوامل استراتژیک

با توجه به امتیازات به دست آمده در بخش قبل استراتژی انتخابی همان راهبردهای بازنگری یا انطباقی (WO) می‌باشد. این استراتژی تاکید بر کاهش و برطرف کردن نقاط ضعف و استفاده حداکثری از فرصت‌ها دارد. در این استراتژی بیان می‌شود:

توسعه زیرساخت‌ها و تأسیسات زیر بنایی گردشگری مدیریت اطلاع رسانی و معرفی - جاذبه‌ها گردشگری برنامه ریزی با در نظر گرفتن - محدودیت‌های محیطی منطقه برای توسعه گردشگری طبیعی در شهر الشتر امکان بهره گیری از چشم اندازهای طبیعی از جمله سراب و چشمه‌های زیبای شهر الشتر در طرح‌ریزی گردشگری، امکان استفاده از پتانسیل‌های - فرهنگی منطقه برای توسعه گردشگری، امکان برنامه ریزی گردشگری متکی - به طبیعت در شهر الشتر، مشارکت و سرمایه گذاری دولت در زمینه بالا بردن سطح کیفیت تسهیلات کالبدی و خدماتی مسافرخانه‌ها، رستورانها و مراکز اقامتی موجود در شهر الشتر؛ بالا بردن سطح بهداشت در مراکز اقامتی و پذیرایی؛ آگاه ساختن گردشگران نسبت فرهنگ بومی و احترام به آن؛ توجه بیشتر مسئولان محلی و گردشگری منطقه نسبت به بهداشت محیط؛ بهبود و ارتقای محصولات گردشگری (علمی، درمانی، تجاری و تفریحی) و سرمایه گذاری مشترک دولتی - خصوصی در زمینه توسعه فعالیتهای گردشگری در شهرالشتر؛ استفاده از توان مشارکتی مردم در تمامی مراحل برنامه ریزی گردشگری. استفاده از مشارکت ارگانهای دولتی و خصوصی در ترویج، حفاظت و بهره مندی پایدار از منابع طبیعی و تاریخی - فرهنگی گردشگری منطقه و جلوگیری از تخریب‌های زیست محیطی و تاریخی - فرهنگی آن. توسعه شبکه اطلاعات گردشگری و خدمات اطلاع رسانی و آموزشی گردشگری، توسعه تأسیسات اقامتی در آبشارهای زیبای منطقه ایجاد هتل و رستورانها و استفاده از طبیعت بکر در راستای جذب گردشگر. نظارت بیشتر شهرداری به امور مبلمان شهری و زیباسازی آن، بهره برداری از توان تشکیلاتی، قوانین و مقررات در جهت اشتغال زایی و

پرورش نیروهای متخصص، حداکثر استفاده اقتصادی از ورود اکوتوریست در فصول مناسب سال با حفظ ارزش‌های زیست محیطی منطقه. ساماندهی و ارتقاء سیمای مراکز تفریحی و توریستی از طریق مناسب سازی مبلمان شهری، تنوع بخشی به امکانات اقامتی، تفریحی، بهداشتی، به منظور رضایت گردشگران و جلوگیری از تخریب و زوال جاذبه‌های اکوتوریستی در شهر الشتر.

بحث و نتیجه‌گیری

گسترش روزافزون جمعیت در کلان شهرهای جهان، زمینه ساز پیچیدگی مسائل شهری شده است، به گونه‌ای که اکنون مدیریت شهرها، نیازمند آشنایی، تحلیل و بررسی مسائل روز شهری می‌باشند. مسافرت‌های شهری، گام اول توسعه گردشگری و صنعت توریسم است. گردشگری، شامل همه خدمات و ویژگی‌هایی است که در کنار هم قرار می‌گیرند تا آنچه مسافر می‌خواهد، فراهم آورند، ولی سرآمدترین نوع گردشگری، مدل شهری آن است، به طوری که با توجه به جایگاه ویژه شهر، به ویژه کلان شهرها، در بسیاری از کشورهای موفق در این صنعت، شهر، پایه و اساس توسعه گردشگری است. شهرستان سلسله یکی از مناطق جاذب فعالیت‌های گردشگری خصوصاً «گردشگری طبیعت» یا اکوتوریسم می‌باشد. مهمترین خصیصه‌ها و مزیت‌های نسبی منطقه که این فرصت را امکان پذیر ساخته پتانسیل‌هایی از قبیل موارد زیر می‌باشد:

تنوع بسیار بالای وضعیت توپوگرافی منطقه؛ به گونه‌ای که از دشت‌های فراخ تا کوهستان‌های سر به فلک کشیده در این منطقه وجود دارد. تنوع بسیار بالای وضعیت توپوگرافی منطقه؛ به گونه‌ای که از دشت‌های فراخ تا کوهستان‌های سر به فلک کشیده در این منطقه وجود دارد. برخورداری از گونه‌های گیاهی متنوع جنگلی، وجود حیات وحش کم نظیر؛ گونه‌های مختلف پرندگان و حیوانات وحشی. علاوه بر این انواع گیاهان دارویی، تجاری، صنعتی و زیتنی همچون؛ گل گاو زبان، میخک وحشی، بو مادران، کاسنی، هزار خار، مینای چمنی و بهار، رعنا، گلایل گل بنفش، آویشن، انواع گون، لاله واژگون، آلاله قرمز، گل ماهور، سنبل الطیب و... به وفور در این منطقه یافت می‌شود. موقعیت جغرافیایی و استراتژیک؛ بدون شک قرارگیری منطقه مورد مطالعه در مرکز جغرافیایی ایران که باعث وجود دسترسی مطلوب به نقاط پر جمعیت مرکز، غرب و شمال کشور است، تاثیر بسزایی در تقویت پتانسیل گردشگری منطقه دارد. پیشینه تاریخی و وجود آثار فراوان از ادوار مختلف تاریخی و دوران باستان. شهرستان الشتر بدلیل ضعف در زیرساخت‌های شهری موجب عدم توسعه صنعت گردشگری و جذب توریست در این شهر شده است امروزه توسعه گردشگری در تمامی عرصه‌ها، چه در سطح ملی و منطقه‌ای و چه در سطح بین المللی مورد توجه برنامه ریزان دولتی و شرکتهای خصوصی قرار گرفته است. هدف از پژوهش در پی بررسی تاثیر بررسی صنعت گردشگری بر توسعه پایدار شهری شهر الشتر می باشد تا بدین طریق عملکردی‌های قوی موجود تقویت شوند و عملکردهای ضعیف نیز ارتقا یابند. برای انجام دادن تحلیل هم از منابع و اطلاعات کتابخانه‌ای و هم از اطلاعات پرسشنامه استفاده شد. توزیع پرسشنامه‌های شهروندان به شیوه توزیع تصادفی ساده بود و توزیع پرسشنامه‌های کارشناسان به شیوه گلوله برفی صورت گرفت. این پرسشنامه‌ها براساس متد لیکرت پنج گزینه‌ای تهیه شده بود.

به منظور تحلیل داده‌های پژوهش از معادلات ساختاری استفاده شده است. مدل سازی معادلات ساختاری را می‌توان به عنوان روش کمی تلقی کرد که به محقق کمک می‌کند تا پژوهش خود را از مطالعات نظری و تدوین آن‌ها گرفته تا تحلیل داده‌های تجربی، در قالبی چند متغیره سامان بخشد.

۱. نقش اجتماعی گردشگری بر توسعه پایدار شهری شهر الشتر تاثیر دارد.

نتایج نشان داد که نقش اجتماعی گردشگری بر توسعه پایدار شهری شهر الشتر تأثیر مستقیم و مثبت دارد. با توجه به ضریب تأثیر $\beta = 0.069$ و مقدار بحرانی $t_{(1/96)} > t_{(1/96)} (-1/96)$ گزارش شده در (جدول ۱۷) که بزرگتر از $1/96$ می باشد، متغیر پیش بین نقش اجتماعی می تواند متغیر ملاک توسعه پایدار شهری را تحت تأثیر قرار دهد و آن را تبیین نماید. بنابراین پیش بینی می شود در حجم نمونه ی بزرگتر از همان جامعه این فرضیه تأیید شود.

۲. نقش اقتصادی گردشگری بر توسعه پایدار شهری شهر الشتر تأثیر دارد

نتایج نشان داد که نقش اقتصادی گردشگری بر توسعه پایدار شهری شهر الشتر تأثیر مستقیم و مثبت دارد. با توجه به ضریب تأثیر $\beta = 0.231$ و مقدار بحرانی $t_{(1/96)} > t_{(1/96)} (-1/96)$ گزارش شده در (جدول ۱۷) که بزرگتر از $1/96$ می باشد، متغیر پیش بین نقش اقتصادی می تواند متغیر ملاک توسعه پایدار شهری را تحت تأثیر قرار دهد و آن را تبیین نماید. بنابراین پیش بینی می شود در حجم نمونه ی بزرگتر از همان جامعه این فرضیه تأیید شود.

۳. نقش کالبدی گردشگری بر توسعه پایدار شهری شهر الشتر تأثیر دارد

نتایج نشان داد که نقش کالبدی گردشگری بر توسعه پایدار شهری شهر الشتر تأثیر مستقیم و مثبت دارد. با توجه به ضریب تأثیر $\beta = 0.057$ و مقدار بحرانی $t_{(1/96)} > t_{(1/96)} (-1/96)$ گزارش شده در (جدول ۱۷) که بزرگتر از $1/96$ می باشد، متغیر پیش بین نقش کالبدی می تواند متغیر ملاک توسعه پایدار شهری را تحت تأثیر قرار دهد و آن را تبیین نماید. بنابراین پیش بینی می شود در حجم نمونه ی بزرگتر از همان جامعه این فرضیه تأیید شود.

۴. نقش زیست محیطی گردشگری بر توسعه پایدار شهری شهر الشتر تأثیر دارد

نتایج نشان داد که نقش زیست محیطی گردشگری بر توسعه پایدار شهری شهر الشتر تأثیر مستقیم و مثبت دارد. با توجه به ضریب تأثیر $\beta = 0.0197$ و مقدار بحرانی $t_{(1/96)} > t_{(1/96)} (-1/96)$ گزارش شده در (جدول ۱۷) که بزرگتر از $1/96$ می باشد، متغیر پیش بین نقش زیست محیطی می تواند متغیر توسعه پایدار شهری شهر الشتر را تحت تأثیر قرار دهد و آن را تبیین نماید. بنابراین پیش بینی می شود در حجم نمونه ی بزرگتر از همان جامعه این فرضیه تأیید شود. نتایج حاصل از مدل استفاده شده در تحقیق نشان می دهد: نقش اجتماعی، اقتصادی، کالبدی، زیست محیطی، صنعت توسعه گردشگری بر توسعه پایدار شهری شهر الشتر تأثیر دارد بیشترین شدت تأثیر مربوط به مولفه نقش اقتصادی در صنعت گردشگری با مقدار 0.713 می باشد و کمترین تأثیر مربوط به نقش زیست محیطی در صنعت گردشگری با مقدار 0.221 می باشد.

بر اساس نتایج مدل SWOT-ANP راهبردی پیشنهادی که اولویت اول را برخوردار است راهبرد WO یا همان راهبرد بازنگری یا انطباقی است. این راهبرد در واقع حداقل کردن نقاط ضعف و همچنین به فعلیت در آوردن نقاط فرصت است. در این راهبرد بیان می شود که توسعه زیرساخت ها و تأسیسات زیر بنایی گردشگری مدیریت اطلاع رسانی و معرفی - جاذبه ها گردشگری برنامه ریزی با در نظر گرفتن - محدودیت های محیطی منطقه برای توسعه گردشگری طبیعی در شهر الشتر امکان بهره گیری از چشم اندازهای طبیعی از جمله سراب و چشمه های زیبای شهر الشتر در طرحریزی گردشگری، امکان استفاده از پتانسیل های فرهنگی منطقه برای توسعه گردشگری، امکان برنامه ریزی گردشگری متکی - به طبیعت در شهر الشتر، مشارکت و سرمایه گذاری دولت در زمینه بالا بردن سطح کیفیت تسهیلات کالبدی و خدماتی مسافرخانه ها، رستورانها و مراکز اقامتی موجود در شهر الشتر؛ بالا بردن سطح بهداشت در مراکز اقامتی و پذیرایی؛ آگاه ساختن گردشگران نسبت فرهنگ بومی و احترام به آن؛ توجه بیشتر مسئولان محلی و گردشگری منطقه نسبت به بهداشت محیط؛ بهبود و ارتقای محصولات گردشگری (علمی، درمانی، تجاری و تفریحی) و سرمایه گذاری مشترک دولتی - خصوصی در زمینه توسعه فعالیتهای گردشگری در شهر الشتر؛ استفاده از توان مشارکتی

مردم در تمامی مراحل برنامه ریزی گردشگری. استفاده از مشارکت ارگانهای دولتی و خصوصی در ترویج، حفاظت و بهره‌مندی پایدار از منابع طبیعی و تاریخی - فرهنگی گردشگری منطقه و جلوگیری از تخریب‌های زیست محیطی و تاریخی - فرهنگی آن. توسعه شبکه اطلاعات گردشگری و خدمات اطلاع‌رسانی و آموزشی گردشگری، توسعه تاسیسات اقامتی در آبشارهای زیبای منطقه ایجاد هتل و رستوران‌ها و استفاده از طبیعت بکر در راستای جذب گردشگر. نظارت بیشتر شهرداری به امور مبلمان شهری و زیباسازی آن، بهره‌برداری از توان تشکیلاتی، قوانین و مقررات در جهت اشتغال‌زایی و پرورش نیروهای متخصص، حداکثر استفاده اقتصادی از ورود اکوتوریست در فصول مناسب سال با حفظ ارزش‌های زیست محیطی منطقه. ساماندهی و ارتقاء سیمای مراکز تفریحی و توریستی از طریق مناسب‌سازی مبلمان شهری، تنوع بخشی به امکانات اقامتی، تفریحی، بهداشتی، به منظور رضایت گردشگران و جلوگیری از تخریب و زوال جاذبه‌های اکوتوریستی در شهر الشتر انجام شود.

مشارکت نویسندگان

در نگارش این مقاله تمامی نویسندگان نقش یکسانی ایفا کردند.

تشکر و قدردانی

از تمامی کسانی که در طی مراحل این پژوهش به ما یاری رساندند تشکر و قدردانی می‌گردد.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

حمایت مالی

این پژوهش حامی مالی نداشته است.

موازن اخلاقی

در انجام این پژوهش تمامی موازین و اصول اخلاقی رعایت گردیده است.

خلاصه مبسوط

Extended Abstract

Introduction

In recent decades, tourism has emerged as one of the fastest-growing industries worldwide, contributing significantly to economic, social, and cultural development. Urban areas have increasingly become central destinations in tourism development strategies due to their dense concentration of cultural heritage, infrastructure, and service capacity. However, unregulated or

unsustainable tourism growth can result in negative consequences for environmental quality, social cohesion, and urban livability (1). In response to such challenges, sustainable urban development has been promoted as a guiding framework to balance the needs of current and future generations. It integrates environmental, economic, and social dimensions to foster resilience, inclusivity, and ecological balance within cities (2).

Tourists are motivated by internal drivers but are ultimately attracted to destinations due to their external appeal. Urban centers, with their architectural richness, cultural offerings, and amenities, have successfully positioned themselves as tourist destinations in the 20th century (3). This has led to intense competition among cities to attract the highest number of visitors globally (4). To enhance urban tourism, it is first essential to identify existing attractions and then systematically evaluate them. Such evaluations play a crucial role in infrastructure development, strategic planning, and informed policymaking (5).

Despite its recent conceptual origin, tourism is now recognized internationally as a tool for local and regional development, primarily due to its potential for job creation, economic diversification, and income generation (6). Sustainable tourism, in particular, aims to manage tourism resources to meet the needs of present tourists and host communities without compromising the ability of future generations to meet theirs. It is commonly framed through three core pillars—economic, socio-cultural, and environmental sustainability (7). Moreover, by optimizing urban and rural tourism resources, it is possible to rejuvenate neglected structures, promote agricultural-industrial linkages, expand service sectors, and provide a stable economic foundation for comprehensive regional development (4).

Alashtar, a city with significant historical and ecological resources, faces a set of challenges in achieving sustainable tourism development. These include inadequate tourism infrastructure, a lack of integrated planning and inter-agency coordination, vulnerability of natural resources to exploitation, and limited local participation. Additionally, the absence of public awareness and professional training has led to poor-quality services and a failure to economically empower local residents through tourism.

Existing studies have predominantly focused on large cities and internationally recognized destinations. As a result, smaller cities like Alashtar, despite their potential, remain understudied. This research seeks to fill that gap by evaluating the contribution of tourism to sustainable urban development in Alashtar, a city with notable historical, cultural, and environmental assets but lacking adequate infrastructural and managerial support. The absence of proper tourism planning frameworks in such cities can result in irreversible damage to local resources and missed economic opportunities. Existing studies have predominantly focused on large cities and internationally recognized destinations, such as major metropolises or heritage hubs, where tourism infrastructures and policies are already well established (3, 4). As a result, smaller cities like Alashtar, despite their potential, remain understudied. This research seeks to fill that gap by evaluating the contribution of tourism to sustainable urban development, particularly in a context that lacks comprehensive tourism planning and investment.

Sustainable tourism is defined as tourism that meets the needs of present tourists and host regions while protecting and enhancing opportunities for the future. It is inseparable from the dimensions of environmental conservation, economic growth, and social inclusiveness (7). These dimensions must be simultaneously addressed to ensure urban sustainability. Moreover, the selection of tourist destinations is significantly influenced by a city's attractiveness and the availability of tourism-related amenities. Urban tourism, therefore, not only shapes the economy of a city but also its image, culture, and international standing (5).

In cities such as Alashtar, which are rich in natural resources and cultural heritage, but face challenges like weak infrastructure, poor transportation, and minimal public engagement, the potential benefits of tourism remain largely untapped.

Without targeted strategies and stakeholder involvement, cities risk failing to convert their intrinsic assets into viable tourism opportunities (6). Thus, this study aims to provide a localized, evidence-based model of urban tourism's role in sustainable development by identifying and evaluating key strengths, weaknesses, opportunities, and threats in the case of Alashtar. This approach is especially crucial given the limited academic and policy attention afforded to non-metropolitan urban centers in Iran and elsewhere.

Methods and Materials

This study employs a descriptive-analytical methodology, using both qualitative and quantitative data. Data collection was carried out through library and documentary research, as well as a structured questionnaire. The statistical population comprised two main groups: 20 experts selected through purposive judgmental sampling and 383 local residents selected using simple random sampling. Data analysis involved descriptive statistics to explore respondent demographics and preliminary variable distributions, followed by structural equation modeling (SEM) using Smart PLS. Reliability and validity of the measurement model were assessed using Cronbach's alpha and average variance extracted (AVE). Furthermore, the SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) analysis framework was integrated with the Analytic Network Process (ANP) using Super Decisions software to identify and prioritize strategic approaches for tourism development in Alashtar.

Findings

The analysis of demographic data revealed a relatively balanced gender distribution among respondents, with 52.35% male and 47.65% female participants. The most represented age group was 31–40 years (32.8%), while individuals under 20 years comprised the smallest segment (7.6%). Regarding educational background, the majority held diplomas or associate degrees (55.47%), followed by bachelor's degrees (28.65%). Most respondents had lived in Alashtar for six years or more (54.18%), indicating a stable and experienced local population.

Descriptive statistics indicated varied perceptions across tourism impact dimensions. The economic role of tourism received the highest mean impact score ($M = 2.84$), whereas the environmental role registered the lowest ($M = 2.19$). In terms of internal consistency, all constructs exhibited satisfactory reliability, with Cronbach's alpha values exceeding the threshold of 0.7. The economic role dimension, for instance, had an alpha of 0.7832, and the environmental role had 0.8218, indicating that the measurement tools were both reliable and robust.

The confirmatory factor analysis showed that all item loadings were significant and above the accepted threshold of 0.5, confirming convergent validity. The average variance extracted (AVE) for each construct also exceeded the critical value of 0.5, with the economic role scoring 0.8556 and the environmental role 0.8412. These findings validated the constructs' internal consistency and model integrity.

In terms of structural modeling results, the R^2 value for the dependent variable—sustainable urban development—was 0.699, suggesting that nearly 70% of its variance could be explained by the four dimensions of tourism (social, economic, physical, and environmental). This level of explanatory power indicates a strong model fit. Furthermore, the Stone-Geisser Q^2 value for predictive relevance was calculated at 0.356, further confirming the model's strong predictive capability.

The path coefficients and corresponding t-values confirmed that each of the four tourism dimensions had a statistically significant effect on sustainable urban development. The economic role had the strongest influence ($\beta = 0.231$, $t = 2.736$), followed by the physical ($\beta = 0.057$, $t = 2.717$), social ($\beta = 0.069$, $t = 2.362$), and environmental ($\beta = 0.0197$, $t = 2.266$) roles. These values, all exceeding the critical t-value of 1.96, indicate statistical significance at the 95% confidence level.

Complementary SWOT-ANP analysis revealed that the primary strengths of Alashtar's tourism potential include favorable climate, serene environment, and cultural-historical sites. Weaknesses include poor public infrastructure such as lack of

accommodations and sanitary facilities. On the external side, opportunities include leveraging natural attractions and skilled local labor, while threats involve insufficient media promotion and high costs of infrastructure development.

Among the strategic alternatives—SO (Strength-Opportunity), ST (Strength-Threat), WO (Weakness-Opportunity), and WT (Weakness-Threat)—the WO strategy received the highest composite score (25.89%), making it the optimal path for sustainable tourism development in the city. This strategy emphasizes minimizing weaknesses while capitalizing on opportunities.

Discussion and Conclusion

This study aimed to evaluate the role of urban tourism in achieving sustainable urban development in the city of Alashtar. The results affirm that tourism—particularly its economic dimension—plays a critical role in enhancing urban sustainability. The economic role had the highest impact, reflecting tourism's capacity to generate employment, diversify income sources, and stimulate local economic activity. Although the environmental dimension had the lowest score, its significance should not be underestimated, as environmental sustainability is a cornerstone of long-term tourism viability.

The findings demonstrate that all four aspects of tourism—economic, social, physical, and environmental—are positively and significantly associated with sustainable urban development. The strong R^2 and Q^2 values underscore the robustness and predictive capacity of the proposed model. These results validate the argument that even in smaller, less-developed cities like Alashtar, tourism can serve as a powerful driver for holistic development, provided it is managed strategically.

The SWOT-ANP analysis further enriched the understanding of internal and external factors affecting tourism development. The prioritization of the WO strategy highlights the importance of addressing existing infrastructural and managerial shortcomings while simultaneously exploiting untapped opportunities such as natural attractions and cultural heritage.

References

1. Baloch QB, Shah SN, Iqbal N, Sheeraz M, Asadullah M, Mahar S, et al. Impact of tourism development upon environmental sustainability: a suggested framework for sustainable ecotourism. *Environmental Science and Pollution Research*. 2022;30(3):5917-30.
2. Klepej D, Marot N. Considering urban tourism in strategic spatial planning. *Annals of Tourism Research Empirical Insights*. 2024;5(2):100136.
3. Emir O, Bayer RU, Erdoğan NK, Karamaşa Ç. Evaluating the destination attractions from the point of experts' view: An application in Eskişehir. *Turizam*. 2016;20(2):92-104.
4. Ariani V, editor Integrated city as a model for a new wave urban tourism. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*; 2018: IOP Publishing.
5. Heydari Chiyaneh R, Rahali H, Fekr F. Evaluating urban tourism attractions using the contingent valuation method (CVM): A case study of the Shoorabil attraction in Ardabil. *Urban Tourism*. 2017;4(1):57-70.
6. Mahmoudi B, Derakhshan Hooreh S. Strategic planning for tourism development in the Anshan tourism sample area in Khuzestan Province. *Specialized Scientific Quarterly Journal of Tourism Research and Sustainable Development*. 2019;2(1):1.
7. Razavi N. The necessity and foundations of children's participation in empowering rural communities. *Journal of Housing and Rural Environment*. 2013;133:29-38.